

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 31. Apud Piratinienses ad Vrvaicam Sancti Nicolai oppidum
ædificatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Taupā cum
aliis Casi-
quiis redi-
citur.*

*Insignis
Ariolus con-
vertitur.*

*Socii pericli-
tantur.*

*Oppido no-
men Mariae
Majoris in-
ditur.*

*Paravera
cum ducentis
familias
ad partes
ascendit.*

*Octies mille
et sexcenti
baptizati ex
Iguazuana
baptizati.*

CAPUT

XXX

*Apud Pirati-
nenses ad
Urvaicam
Sancti Ni-
colai oppi-
dum aedifi-
catur.*

*Rochus Gon-
salvus hinc
periculo per-
surgitur.*

cymbas ad præcipitium mittunt, quo superato, in primo pago benevolentissimè excipiunt. Sequentibus diebus ipse Taupa, & alii Casiqui, magnâ propensione animorum sese traditum venere. Volentibus verò plerisque in suo pago oppidum construi, Didacus Boroa & Claudius Ruierius, non habitâ ratione privatorum commodorum, locum novæ coloniae omnibus opportunum elegere. Quo designato, Crux ingens erecta est: Antropophagis hominibus salutis nostræ trophæum, frendente dæmone, demisso poplite adorantibus. Delineatis domorum arcibus, frequentes undique populi, allecti Sociorum comitate liberalitatèque, destructis suis pagis, ad incolendum venere: quod ut averteret insignis magus, cui dæmones variâ, modò Angelorum, modò tygrum specie se sistere solebant, terris coloribus depictus, in Sociorum conspectum se dat, horrendis vocibus intimans, ne ultra se majorum suorum moribus interponerent. Sed Divinâ ope Sociorumque dexteritatè ferocia hujus monstri ita emollita est, ut superstitionibus damnatis se ipse cum suis inter primos reduxerit, quamplurimis mortalibus exemplo suo ac horratibus ad idem faciendum animatis. In his etiam initiis dæmon nescio quem Barbarum induxit ad Socios de medio tollendos, casso successu: nam alter Indus, cognito nefario conatu, parricidam repressit. Barbara mulier, Matrem Dei se fingens, miras excitavit turbas: sed hæc ope Reginae Cælorum facili negotio fuere composita. Dissolutæ etiam aliæ dæmonis machinæ, per suos assecclas opus inceptum perturbare volentis: quos assecclas, seu stygia instrumenta, in suum usum Deus convertit, ex insensibilissimis hostibus fideles Sociorum adutores efficiens. Nomen novæ coloniae **MARIÆ** Majoris inditum est, ut sub tutela tantæ Virginis, Iguazuani, non minùs quàm Paratanenses, Urvaicenses & Guairanii, dæmoni renunciantes, **JESUM** colerent. Quadrimestri elapso Paravera Casiquius, adnidente Taupâ, ducentas fermè familias novo oppido adjunxit: quo ad partes traducto, neminem puduit Christianam Legem profiteri. Virginis Assumptæ die initium adultorum Baptismis datum, centum & quadraginta è Sacro Fonte emerfis. Paucis post diebus circiter quingenti pueri, & pauculi grandioris ætatis homines, iisdem aquis eluti sunt, quos sequenti, variis temporibus, Iguazuani ferè omnes, ad eò copioso numero, ut in hoc oppido (in quo ego per biennium degi) hætenus octies mille & sexcenti ab Sociis baptizati sunt. Sed Deum Immortalem, quàm difficilia fuere principia! Quinque mensibus integris antequam templum & domus conderetur, uterque Socius sub storea omnibus cæli injuriis duravere. Sub storea Sacrum faciebant, Catechesim cogebant, Baptismos conferebant, visitabantque ad eò tenuiter, ut insipidas radices inter primarias delicias computarent. Nam Iguazuana regio, cum sit omninò sylvestris, pecori alendo non sufficit, & flumen, quòd præcipitio arctetur, piscibus caret: limacibus & pauculis terræ frugibus gens omnis vescitur.

NEc infeliciores erant ad Urvaicam Rochi Gonfalsvii progressiones, geminis planè laboribus Christi imperium propagantis. Septennio integro in Conceptionis oppido abs se fundato detentus, ob pertinaciam & suspiciones Barbarorum ultra Urvaicam pedem figere nequiverat: sed plerisque obstaculis superiori anno amotis, secum assumptis aliquot Neophytis, transmisso Urvaicâ, eò perrexit, ubi Piratinus rivus ei commiscetur. Duabus inde leucis, ad ipsius Piratinii littus loco idoneo ad foundationem repetto, circumjacentes populòs ad colloquium vocat, quibus conciliatis, ipso Inventionis Christi Crucis die, erecto communis salutis trophæo, Sacrificioque peracto, loci possessionem inivit, ac novum oppidum, Nicolai Durandi Provincialis respectu, Divi Nicolai nomine insignivit. In his initiis duobus periculis perfunctus fertur. Nam per sylvas noctu iter faciens, tempestate fœdissimâ abortâ, in unguis duarum tygridum sese præcipitatum ibat, quas nullo modo evitasset, ni per malignam benignamve fulgetrorum lucem conspecta, locum fugæ dedissent. Majus adhuc adiit discrimen ab Barbaro clavam in mapale ejus jamjam inferente, seclusque parraturo, ni Cælum parricidæ conarum ventilasset. Rocho Gonfalsvio reliquarum reductionum curâ distracto, successit in novi oppidi regimine Alfonsus Aragona Piratinienfis gratissimus, cujus industriâ, primo trimestri, Divi

Nicolai

Nicolai oppidum octoginta supra ducentas familias, & interjecto tempore, quingentas numeravit. In vicinia verò reperta multitudo sufficiens ad aliud oppidum conflandum: constatque ex authenticis libris, per Socios septies mille & circiter trecentos fuisse hæcenus in Piratinienſi colonia ablutos.

DUM hæc gererentur, Ludovicus Cespedes, Argentei fluminis Prætor, ratus se magnam Regis Catholici gratiam initurum, & familiæ decus additurum, si suæ Præfecturæ tempore Urvaicensis Provinciæ oppidis occuparetur, omnem conatum ad aperiendum iter ex portu Boni-aëris ad ipsam Conceptionis oppidum ab ipſo Rocho Gonſalvio fundatum adhibebat. Nam cum desperaret tot gentes armis debellari posse, sibi perſuaſerat unicum esse modum tantæ rei perficiendæ, si nempe **JESU** Societas ad eam expeditionem continuandam Regiis subsidiis animaretur. Hoc animo, littoralibus Urvaicæ populis ad portum vergentibus præmio sibi conciliatis, Ferdinandum Saïam, Hispanum hominem, linguæ Guairanicæ & tractandorum Indorum utcumque peritum, partim imperio, partim spe impellit, ut audere vellet tamdiu adverso Urvaicâ navigare, donec litteras suas Rocho Gonſalvio centum & quinquaginta leucis in novo Conceptionis oppido distant, traderet. Ferdinandus Saïas jussu capeſſens, per varia pericula id iter emensus, Rocho Gonſalvio Prætoris litteras dat, significantes grande eum Deo, Regique Catholico obsequium præstiturum, si Urvaicâ explorato ad portum Boni-aëris descenderet, ut consilia de optimo modo Urvaicensis Provinciæ domandæ simul communicarent. Gonſalvius, gratis Deo actis, quod rei cupidissimæ perficiendæ ex inopinato modo offerretur, assumptis secum Conceptionis oppidanorum audacissimis, & ipſo Didaco Niezâ eorum Duce, cum Ferdinando Saïa se dat in viam. Aliquantulum jam progressus, quadringentis Ethnicis ad bellum pergentibus perſuaſit, ut omisso bello ad suas necessitudines redirent. In eorum comitatu infantem unum morti proximam baptizavit. Quaquâ ibat ad spectandum eum sese effundebant littorales populi, varietate linguarum & morum feritate insignes: quos ipſe quâ gestibus, quâ voce ad Christo nomen dandum invitabat. Vigesimo quinto ab discessu die portum Boni-aëris tenuit, summâ Prætoris aggratulatione, qui cognito Urvaicensium Neophytorum primores cum Gonſalvio venisse, è Reipublicæ bono fore duxit, si ad insinuandam novis hominibus Hispani nominis & Regis Catholici venerationem, eos solemni pompâ reciperet. Igitur destinato die, ipſe cum frequenti nobilitate equestrique apparatu prodiit. Sequebatur ejus filius natu major, turmæ equitum ductor, & alter filius pedestri militiæ præfectus, armilustrum exercentes: majoribus interim tormentis-belicis tremendum è castro reboantibus. Eâ pompâ novi homines, inaudito aliàs strepitu attoniti, in prætorium primum, tum ad Episcopi palatium deducti sunt: cujus manum deosculatus ipſe Prætor eumque de genibus aliquamdiu alloquens, novos homines docuit, quâ veneratione Sacrorum Antistites colendi essent. Secundum id, Didacus Niezâ solemni formulâ, popularium suorum nomine, professus est, se suosque sincerâ fide Regi Catholico ejusque Prætoribus obtemperaturos; curaturumque ne quis Regiis imperiis interponere se auderet: unum rogare, ne servire privatis hominibus cogerentur, nec ab aliis quàm ab Societatis Sacerdotibus regi sinerentur. Admissis conditionibus, Prætor pro Rege Catholico, Urvaicensis Provinciæ obsequio acceptato, Didacum Niezam popularium suorum ducem constituit; sagoque suo ac variis rebus donatum monet, ut quam fidem verbis Regi Catholico dederat, factis confirmaret, Sociisque **JESU** inprimis obtemperaret. Id idem cum Episcopus amplis verbis commendasset, utriusque curæ ad ornandum Rochum Gonſalvium conversæ sunt. Episcopus Sociis in Urvaicensi vinea laborantibus laboraturisve amplissimam facultatem conferendorum Sacrorum, controversarum dissolvendarum, eorumque tractandorum, quæ ipſe posset, concessit. Prætor verò, instructo diplomate, potestatem fecit Rocho Gonſalvio & Sociis, per Urvaicensem Provinciæ populos cogendi, oppida condendi, eaque omnia præstandi, quæ Sacerdotibus Apostolicis ad Ethnicos proficiscentibus Rex Catholicus, tanquam Legatus Pontificis & Patronus Ecclesiarum

CAPUT

XXXI.

Rochus Gonſalvius inferiori Urvaicæ partem explorat.

Ludovicus Cespedes Prætor explorationem urget.

Rochus Gonſalvius navigat.

Bellum suppressit.

Urvaicensis conciliat.

A Prætoro recipitur.

Etiâ Niezâ Casiquius.

Niezâ Regi Catholico se subdit.

Episcopus Prætor Societatem Urvaicensis expeditioni præficiens.